

**POŚLADEK** (31) *sb m*

**pośladek** (29), **poszladek** (2); pośladek : poszladek *KochPhaen* (1:2).

*Wszystkie samogłoski jasne (w tym w a 1 r. błędne znakowanie).*

sg *N* pośladek (12). ◇ *G* pośladku (1). ◇ *D* pośladkowi (1). ◇ *A* pośladek (4). ◇ *I* pośladkiem (4); -em (1), -(e)m (3). ◇ *L* pośladku (6). ◇ *pl N* pośladki (1). ◇ *G* pośladk(o)w (2).

*Sł stp: pośladek, pośledek, Cn notuje, Linde także XVII – XIX w.*

1. *Tylek, zad; anus, podex Murm, BartBydrg, Mącz; culus Murm, BartBydrg; posteriora PolAnt, Cn; clunis, natis, sedes Mącz, Cn; posterior pars corporis BartBydrg; femem, tergum Mącz; postica pars, posticum Cn* (30) :

**a.** *U ludzi* (19) : *Murm* 60; *Podex, d(icitu)r posterior pars corporis, culus, poslyadek, rzicz BartBydrg* 118, 11; *warz ty zioła w niey aż trzecia rzeńć [!] wywre/ wyley to w naczynie takowe czoby fie mógł pośladek człowieczy włożyć w nie, Pothym ma nad thym człowiek fiedzieć parząc zadek z poł godziny rano y wieczor FalZioł V 93; RejFig Aa4; RejZwierz 140; Femen, [...] Wnetrzna á zádnia część mięśifła ciála poczawfzy od kroku aż do kolan/ Zadek/ Posladek. Mącz 120c; Marisca, Brzidka/ Niefmączna figá/ też nieyáki wrzód nád pośladkiem od drápánia álbo tárcia Mącz 210a, 11d, 173a, 242a, 375b, 378d; Bo ná owy choboty czo fie w nich pośládek iáko korzec widzi/ co iedno od roboty wynidzie/ vbrałby fie był zá to dobrze pirwey poczćiwy fláchćic y s czeládzia. RejZwierc 58; [áczkolwiek mi fię pośládek trzeńie Rośprofzczę gi wtańcu dziłia. SqđParysa C4].*

*Przen: Człowiek leniwy* (1) : *Mulieris podex proverbium. Połliádek niewieści/ to yeft Leniwy Zgniły yáko grzyb Mącz 235d.*

**a.** *Odbytnica* (4) : *Też komu pośladkiem zbytnie krew wychodzi/ Dziewanna vwarzona w winie, á tam ciepło w łtoleczy przykładana/ załtanowi krew Emoroidow FalZioł I 145b, V [2]v, 103v; Condyloma, Niemoc nieyáka gdy z zádku wychodzi żyłá/ álbo pęchirzyk prac á cýfnąc yelito w pośládku. Mącz 63a.*

[*Przen:*

*Zwrot: »gębę swą w pośladek obracać« = wymiotować: á pijánice y dwákroć y trzykroć więcey piją niżli ieft potrzebá/ á niżli przyrodzenie znośić może/ y gębę fwą (co y wftyd powiedać) w pośladek obracaią WujPosŚw 1584 254 (Linde).]*

**b.** *U zwierząt* (11) : *Y łthał [kociel] ná dwunafćie Wołow [odlaných ze spiżu]/ z ktorych trzy byli obroceni ku Pułnocy/ á trzy ku Zachodowi/ á trzy ku Południu/ á trzy ku Włchodowi łfońcá/ ná kthorych Kociel był poštáwion: Ale pośládki ich wftyki były pod łpodkiem. BibRadz 2.Par 4/4; A w ten czás mąż/ to ieft Anioł/ chodził s nim [Jakubem] zápáfy aż do ráná/ ktory dotknął żyły iego ná práwey łtronie krzyzá aż vłchłá/ s tego Iakob chramał. A żydowie przeto pośládkow bydlęcých nie iedzą iż w nim żyła vłchłá. BielKron 15v, 444v, 465; Mącz 58a; Ktory koń łłábego ciála ieft/ á ciáło mu ná pośládku zwifnie/ ten nie rad tłufćieie. SienLek 187, 186, 187v; [Druga prerogatywa ta jest, iż Żydowie chełmscy powinni dać pośladek drobięcy za gr 1. LustrRus 25].*

*Przen: W opisie gwiazdozbiorów noszących nazwę istot żywych* (3) : *Lwá po pierśi/ y po brzuch/ aż ku pośládkowi [Panna] Záymuie: á w pół grzbietá przychodzi Rákowi. KochPhaen 18, 17, 21.*

2. *Koniec, może skutek, wynik (1)* : a tak v m patrczie y na pośladek yefly fye Turczy niepokvřchą daley nad te granycze wzyacz y Camieniecz *LibLeg* 11/57v.

*Synonimy*: 1. *dupa, rzyć, siedzenie, stolec, tył, tylek, zad, zadek, zadnica*; 2. *koniec, kres, ostatek, skutek, wynik*.

KW